

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 1ην Νοεμβρίου 1970
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν: 22.30 - 23.00

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦν ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

883

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐχω τὴν ὑποχρέωσι νὰ σοῦ θυμῶσω, ἀγαπητέ μου Δημήτρη τὴν ὑπόσχεσι πού μοῦ ἔδωσες τὴν περασμένη Κυριακή, στήν τελευταία μας συνάντησι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοῦ ἔδωσα καμμιά ὑπόσχεσι :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βεβαίως. Δέν ξέρω πῶς εἶχε ἔρθει ἡ κουβέντα γιά τίς παλαιές ἀθηναίες, δεσποινίδες καὶ κυρίες, πού εἶχανε τό χόμπυ, νὰ ποῦμε, νὰ ἔχουν λευκώματα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α, ναι... βέβαια. Τώρα τό θυμῶμαι. Τά λευκώματα τῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων τῆς παλαιῆς Ἀθήνας. Ἦτανε πραγματική μόδα τότε κάθε δεσποινίδουλα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, νὰ ἔχη ἕνα λευκωμα στίς σελίδες τοῦ ὁποίου συναντοῦσε κανεῖς στίχους καὶ φράσεις πεζές, ἀπό τοὺς λογοτέχνες τῆς ἐποχῆς, ἀκόμη καὶ μικρά σχέδια ἀπό ζωγράφους ἢ καὶ κάποιο πεντάγραμμο μουσικῆς μέ λίγες χαρακτηριστικῆς νότες καὶ φουσιῶμα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καὶ φουσιῶμα καὶ τίς ὑπογραφές ὄλων αὐτῶν τῶν διανοουμένων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅπως δὴποτε. οἱ ὑπογραφές ἦτανε ἐπιτενες πού δίνανε ἀξία στό λευκωμα. Μοῦ ἔλεγε ὁ μακαρίτης ὁ Τάκης Δαραλέξης, ὁ κοσμιώτερος τύπος τῆς παλαιῆς Ἀθήνας, ὁ κοσμιώτερος καὶ ὁ πιό ρομαντικός - ὅτι ὑπῆρχαν λευκώματα μέ ὑπογραφές τοῦ Παλαμῆ, τοῦ Δροσίνη, τοῦ Ροῖδη, τοῦ Καριλάου Τρινούπη, μ' ἕνα σχέδιο τοῦ Νικηφόρου Λύτρα ἢ τοῦ Νικολάου Γκυζη, ὅπως καὶ μ' ἕνα

αυτόγραφο της μεγάλης φωνητοσέζας ήθοποιου Σάρας Ιπερνάρ ή μ' ένα
αυτόγραφο πεντάγραμμο του Σαίν Σάνς, με μιὰ μελωδία του και τήν
υπογραφή του

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Και είχανε όλες οι παλιές άθηναίες τέτοια λευκώματα :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ -"Αν όχι όλες, οι περισσότερες όμως εί' ανε. "Όπως τό χαρακτήρι-
οες ήτανε τό κόμπυ της έποχής, πενήντα έξήντα χρόνια πριν.
Θυμάμαι καλά ότι ο Νικόλαος Λάσκαρης, ο γνωστός κωμολογράφος
είχε γράφει στό λεύκωμα άθηναίας ντεμουαζέλλας : "Αγαπητή μου
δεσποινίς, σας εύχομαι νά ζήσετε χρόνια πολλά, πολλά, πολλά
γιά νά έχετε νά κρύβετε όταν θα γίνετε μεγάλη...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Ομολογώ πώς ήτανε άρνητά πνευματώδες αυτό. Ναι, τώρα θυμάμαι
κι' έγω ένα πεντάστιχο που είχε γράφει ο ποιητής Τέλλος "Αγρας
σε μιὰ άθηναία που τήν φλερτάριζε χωρίς έλπίδα έπιτυχίας.

Τά φρύδια σας, γαιτάνια παινεμένα
τά μάτια σας, γλυκά και λιγωμένα
τά χείλη σας, δέν θα βρουν άλλο ταίρι
μά θα είναι άνύπαρτα για μένα
άφοσ σε άλλον τά 'χετε προσφέρει.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο καημένος ο Τέλλος "Αγρας. Πέθανε άρνητά νέος με τό παράπονο
πώς ήτανε ο άποτυχημένος στον έρωτα. "Ήτανε φηλός, ξανθός, συμ-
παθητικός ένδρας, μά τόσο δειλός που ποτέ του δέν μπόρεσε νά
έχη ένα σύνδεσμο έρωτικό. Και ξέσπαγε πάντα άφρα γράφοντας τό
κάθε του παράπονο με στίχους, στα λευκώματα που του δίνανε
όπως αυτά τά δυό, που μπορείς νά τά διαβάσης.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

Σέ είδα με τ' άσπρα σου ντυμένη
σαν μιὰ νυφοθλα άμυγδαλιά
νυφοθλα τόσο διφασμένη
νά ποτιστή με δυό φιλιά
~~καλά και καλά~~, και είναι ο πόθος σου μεγάλος
τό σκέπτομαι κι' άναρριγώ
που θα στα δώση κάποιος άλλος
και ~~τί νά γίνει~~ ; - όχι έγώ!
Τα δυό φιλιά και

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό είναι τό πρώτο. Διάβασε τώρα καί τό δεύτερο. Τό έγγραφε σ' ένα λεύκωμα ἀθηναίας πού ἐλέγετο Μαίρη.
 (Διαβάζοντας)

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Ἐάν δέν ἦμουν ποιητής
 νά 'χω τήν ποιησι γιά λημέρι
 ἄς ἦμουν περιηγητής
 ἄς ἦμουν ἐξερευνητής
 νά ἐξερευνήσω ἔλλα μέρη
 καί πρό παντός : Τήν Μαίρη !

Ἐδῶ πού τά λέμε ἀγαπητέ μου Δημήτρη, μᾶλλον φαιδρά ἱστορία ἦτανε αὐτά τά τετράστιχα ἢ πεντάστιχα στά λευκώματα τῶν δεσποινίδων τῆς παλιᾶς Ἀθήνας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγνο μου, σοῦ εἶπα ἐγώ πώς ἦτανε ὑπόθεσις σοβαρή ; Ὅμως τά κορίτσια εἶχανε παραφρονήσει γι' αὐτές τίς ἀφιερώσεις. Καί εἶναι γνωστόν ὅτι πολλοί ἐξιόλογοι ποιηταί, δέν μπόρεσαν ν' ἀρνηθοῦνε νά γράφουν σ' ένα λεύκωμα. Ἀκόμη καί ὁ Γεώργιος Δροσίνης, ἕνας ἀπό τοῦς καλοῦς μας ποιητάς, ἔγραφε στό λεύκωμα μιᾶς ἀθηναίας κόρης, τό ἀλφάβητο τῆς ἀγάπης, ἕνα ποίημα μᾶ σαράντα ὀκτώ στίχους...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σαράντα ὀκτώ στίχους ; Τόσο μεγάλο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, δηλαδή ἔγραφε ἀπό ένα δίστιχο γιά τά εἰκοσιτέσσερα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου μας. Θυμᾶμαι τό πρώτο μονάχα, γιά τό γράμμα : "Αλφα. " Ἀρχισε γὰρ νά λαλῆς καί τό τραγοῦδι ἄς τρέχη - γιατί ἡ Ἀγάπη ἔρε ἰ ἀρχή μᾶ τελειωμό δέν ἔχει. Βῆτα - βαθύς εἶναι ὁ πόνος μου... καί τά λοιπά καί τά λοιπά ἕως τό τελευταῖο γράμμα τό Ὠμέγα τοῦ ἀλφαβήτου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά αὐτό τό Ἀλφάβητο τῆς Ἀγάπης, νομίζω ἄν θυμᾶμαι καλά ὅτι τό 'χω διαβάσει σέ μιᾶ παλαιά ποιητική συλλογή τοῦ Δροσίνη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀποκλείεται. Πολλά ἀπ' αὐτά τά εμμετρά του, ὁ Δροσίνης τά ἐδημοσίευε κι' ὄλας σέ ποιητικές του συλλογές. Ἐχω ἐκπύσει ὅτι καί τήν περίφημή του " Ἀνθισμένη Μυγδαλιά " τήν ἔγραφε γιά τό λεύκωμα μιᾶς ἐξαδέλφης του πού τήν εἶδε νά κουνᾶ τήν μυγδαλιά καί νά γεμίζει τό κεφάλι της μὲ λουλουδάκια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ήτανε μιά πτυχή του ρομαντισμού της ίδια παληάς εποχής αυτή ή μανία των λευκωμάτων. Οί ρομαντικές νεαρές ύπαρξεις, οί χαριτωμένες δεσποινίδουλες της 'Αθήνας, δέν μπορούσανε νά έχουν γνωριμίες μέ τούς λογοτέχνες της εποχής. Φροντίζανε λοιπόν νά μάθουν ποιός από τούς οίκογενειακούς γνωστούς έγνώριζε τόν τάδε ή τόν Δείνα ποιητή ή λογοτέχνη γιά νά του έμπιστευθουνε τό λεύκωμά τους καί νά τούς γράψη κάτι ό ό Κωστής Παλαμάς, νά πουμε ή ό 'Αριστομένης Προβελέγγιος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι είναι. Κι' αυτό τό εΐχε όνομάσει ό 'Αχιλλεύς Παράσχος : Λεύκωμα κατά παραγγελίαν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δημήτρη μου, εΐπες τήν λέξι : Παραγγελία καί μου θυμήσες ένα παλαιότατο τραγουδι μέ τίτλο : Παραγγελία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τραγουδι μέ τίτλο : Παραγγελία ; Όμολογώ ότι πρώτη φορά τό άκούω.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν είναι δυνατόν. Θα τό 'χης άκούσει μά είναι τραγουδι από τά λησμονημένα. Τώρα πού θα μάς τό τραγουδήση ή κλειώ, θα τό θυμηθής όπως δήποτε.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Π α ρ α γ γ ε λ ί α
(Μετά τό τραγουδι)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νομίζω πώς έχεις δίκαιο Γιάγιο. Τώρα τό θυμήθηνα αυτό τό τραγουδι. Μά είναι πολύ πολύ παλιό καί όπως σου εΐπα τόσο βαθειά θαμένο στό πέραςμα του χρόνου πού χρειάζεται μουσική αρχαιολογική σναπάνη γιά νά 'ρθουνε πάλι στό φώς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ας ξαναγυρίσωμε στά λευκώματα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρέπει νά ξέρης ότι πολλές φορές αυτή ή μανία δημιουργούσε καί φάρσες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί είδους φάρσες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θα σου εξηγήσω. Ένας από τούς μεγαλύτερους φαρσέρ της εποχής εκείνης ήτανε ό δημοσιογράφος Νικόλαος Σπανδωνής. Τύχαινε

νά βρίσκειται σ' ένα φιλικό του σπίτι. Ἡ δεσποινίς τοῦ σπιτιοῦ τὸν ρωτοῦσε : " Ἀχ κύριε Σπανδωνῆ, μήπως τυχόν συνδέεσθε μέ τὸν ποιητὴ Μαλακιάση ; Ὁ Μαλακιάσης : Στενός μου φίλος δεσποινίς... Δηλαδή μπορεῖτε νά τὸν παρακαλέσετε νά μοῦ γράψῃ κάτι στό λεύκωμα μου ; Βεβαίωτατα δεσποινίς... Καί ἀνελάμβανε ὁ Σπανδωνῆς νά δώσῃ τό λεύκωμα στόν Μαλακιάση...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ποῦ εἶναι ἡ φάρσα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάννη καί μή βιάζεσαι. Ὁ Σπανδωνῆς ἀνελάμβανε νά δώσῃ τό λεύκωμα τῆς δεσποινίδος Νικολάου, πραγματικό ὄνομα εἶναι αὐτό στόν Μαλακιάση. Φυσικά δέν τό ἔδινε. Ὁ Μαλακιάσης δέν εἶχε εἰδησι ἀπό τήν ἱστορία αὐτή. Ὁ Σπανδωνῆς ἔγραφε μόνος του κάτι στό λεύκωμα καί τό υπέγραφε σάν Μιλτιάδης Μαλακιάσης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σοβαρά ; Ἐκανε τέτοιο πρᾶγμα ὁ Σπανδωνῆς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοβαρώτατα. Στό λεύκωμα τῆς δεσποινίδος Νικολάου, ἔγραφε τό ἔξης δίστιχο : Κι' ἂν προσπαθοῦσα ἀπό καιρό, κρυφά καί λάου-λάου - ποτέ μου δέν κατάφερα τήν δεσποινίδα Νικολάου... Καί ἀπό κάτω υπέγραφε : Μιλτιάδης Μαλακιάσης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θρασύτατος δηλαδή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦτανε γνωστός ὁ Σπανδωνῆς γιά τήν θρασύτητά του καί τίς φάρσες του. Κάποτε ἄλλοτε μιὰ δεσποινίς Παπαβασιλείου τὸν παρεκάλεσε νά πάρῃ ἕνα αὐτόγραφο ἀπό τὸν Ἀχιλλέα Παράσχο. Καί φυσικά ὁ Σπανδωνῆς ἔγραφε μόνος του : " Ὅσο κι' ἂν φαίνεται θερμός ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου - τόσο γιά μένα εἶναι ψυχρή ἡ "Ὀλγα Παπαβασιλείου..."

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ἀπό κάτω : ὑπογραφή : Ἀχιλλεύς Παράσχος. Καί δέν ἀπεκαλύφθη ποτέ ἡ πλαστογραφία τοῦ Σπανδωνῆ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οὐδέν κυρπτόν ὑπό τὸν ἥλιον. Κάποτε ἀπεκαλύφθη ἡ ἀπάτη τοῦ Σπανδωνῆ ἀπό ἕνα τυχαῖο γεγονός. Ἐτόλμησε ὁ ἔθλιος νά γράψῃ μουσική... χωρίς νά ξέρῃ ποιό εἶναι τό ντό καί ποιό εἶναι τό ρέ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τί ἔγραφε ; πεντάγραμμο μέ νότες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶχε ἔρθει στήν Ἀθήνα ὁ Σαμάρας, ὁ περίφημος συνθέτης πού εἶχε δώσει στό θέατρο Σιάλα τοῦ Μιλάνου μιᾶ ὕπερά του. Καταλαβαίνεις λοιπόν τί τιμές τοῦ ἔκαναν στήν Ἀθήνα. Ὅλες οἱ ἀθηναῖες θέλανε τήν ὑπογραφή του στά λευκώματά τους καί μιᾶ δεσποινίδουλα πού δέν εἶχε τό θάρρος νά πάη στόν Σαμάρα, παρεκάλεσε τόν Σπανδωνή νά τήν διευκολύνη. Φυσικά ὁ Σπανδωνής πήρε τό λεύκωμα καί τήν ἐπομένη τῆς τό ἐπέστρεψε μέ τό αὐτόγραφο τοῦ Σπύρου Σαμάρα : Εἶχε σχεδιάσει ἕνα πεντάγραμμο μέ μερικές κουκίδες μαθρες γιά νότες. καί

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κάπου θά ἀντέγραφε καμμιά μελωδία...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπα ! Δέν εἶχε τήν πρόνοια οὔτε νάτι τέτοιο νά κάνη, μά ἔγραφε μερικές νότες, μαθρα στίγματα κατά φαντασίαν πού δέν ἀποτελοῦσανε κἄν μελωδία... καί τό κυριώτερο ἀπ' ὅλα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποιό ἦτανε τό κυριώτερο ; Τρομάζω μόνο πού θά τό ἀκούσω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅποιος ἔβλεπε αὐτό τό αὐτόγραφο τοῦ Σαμάρα καί χωρίς νά ἦτανε μουσικός, καταλάβαινε πώς ἦτανε πλαστογραφία. Ὁ Σπανδωνής εἶχε σχεδιάσει μέ τήν πέννα του ἕνα πεντάγραμμο φυσικά. Ὅμως εἶχε κάνει λάθος καί εἶχε χαράξει ἔ ξ η γραμμές στό πεντάγραμμο

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταπληθιτικό ! Ἐξη γραμμές στό πεντάγραμμο ; Νά εἶναι πολύ διασπενδαστικό. Καί ὁ πρῶτος πού τό πρόσεξε, ἀπεκάλυψε τήν ἀπάτη τοῦ Σπανδωνή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά ἔγινε μεγάλο σούρσιμο στήν Ἀθήνα. Σ' ἔλα τά σπίτια κουβεντιάζανε γιά τό πάθημα τοῦ Σπανδωνή μά ὁ ἴδιος ὅταν τό ἔμαθε εἶχε τήν ἀναίδεια νά πῆ : Ὅλοι οἱ συνθέτες γράφουν σέ πεντάγραμμο. Ὁ Σαμάρας ὅμως εἶναι τόσο μεγαλύτερος ἀπό τοὺς ἄλλους πού δέν τοῦ φθάνουν οἱ πέντε γραμμές καί τίς ἔκανε ἔξη... Καί σ' αὐτό τοῦ ἀπήντησε ὁ Σουρῆς πνευματωδέστατα :

Ἐπτά εἶναι τά θανάσιμα τά ἀμαρτήματα
Πολλοί τά ἔχουν καί τά ἑπτά, συναίσθημα φρικτό
μά ὁ Σπανδωνής ὁ ἀμαρτωλός μέ τά πολλά του κρίματα
τά ἔκανε ὁ κ τ ὦ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί ωραία εποχή. 'Ο κόσμος δέν εἶχε παρά τό κουτσομπολιό γιά νά διασπεδάσῃ. Καί μιά γιάφφα ἑνός ἀθηναίου, κουβεντιαζότανε ἐπί πολλές ἡμέρες. Όμως νομίζω πῶς μπορούμε νά κάνουμε ἕνα μικρό διάλειμμα γιά νά θυμηθοῦμε κανένα παλαιό τραγουδί. Τό θυμῆσαι ἐκεῖνο τό περίφημο : Πρωῖαν τήν εἶδον ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μαλλι' ξεπλεγμένα, στούς ὄμους ριγμένα καί εἶπεν εὐθύς...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῶς νά μὴν ἐνθουσιάσῃ τόν παλαιό τραγουδιστή μιά τέτοια εἰκόνα, νά λῶῃ τήν ωραία του μέ μαλλιὰ ξεπλεγμένα ; Καί τοῦ ἔκανε τόση ἐντύπωση πού τό τραγουδοῦσε κι' ὄλας...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πρωῖαν τήν εἶδον - Μαλλιὰ ξεπλεγμένα
 Στούς ὄμους ριγμένα - καί εἶπεν εὐθύς :
 Ὡ εἶθε νά ἦσο, γλυκεῖα κυρά μου
 ἢ περισσότερά μου - κοντά μου νά ῥθῃς...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγουδί)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θέλεις Γιάννη νά ξαναγυρίσωμε στά λευκώματα ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶναι =ενδιαφέρον τό θέμα. Φαντάζομαι ὅτι οἱ ρομαντικές δεσποινίδες τῆς ἐποχῆς, θά ἔπρεπε ν' ἀμψυγνῶνται στό ποιὰ ἔχη τίς περισσότερες διάσημες ὑπογραφές στό λευκώμα της, μέ στίχους καί πεζά καί στίχοι ἀκόμη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ περιφημότερος ἀπ' ὄλους καί πῶς περιζήτητος γιά τά λευκώματα ἦτανε ὁ Ἀχιλλεύς Νέης ὁ ποιητής τῶν Ἀτθίδων.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό, γιατί ἔχομε ξαναμιλήσει γιά τόν Νέη. Εἶναι αὐτός πού ἔγραφε σ' ἕνα λευκώμα τό γνωστό τετράστιχο :
 "Αχ, ἔχ, ἔχ, ἔχ, ἔχ - καί ἔχ καί βᾶχ καί ἔχ καί βᾶχ - "Ἦθελα νά μουν Πατισᾶχ - νά σ' ἔχω ὀδαλίση, ἔχ !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί μωρέ Γιάννη... αὐτός εἶναι. Πιράβο πού τό θυμῆσαι. Ἦτανε πασίγνωστος ὁ Ἀχιλλεύς Νέης καί πήγαινε στά σαλόνια τά νοσομικά, μόνο καί μόνο γιά νά γράφῃ ἀφιερώσεις σέ λευκώματα. Τρέχανε οἱ δεσποινίδες τῆς ἐποχῆς μέ τά λευκώματά τους γιά νά πάρουν ἕνα αὐτόγραφο τοῦ Νέη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φυσικά ήτανε στόχος είρωνείας και παρωδίας ο κακόμοιρος ο Νέης και κάπου διάβασα ότι του είχε γράψει ο άλησμόνητος Τριμοσφοραϊτίνης, επίγραμμα προς 'Ατθίνας, κατά μίμησιν του Νέη 'Η 'Ατθίς, τῆς 'Ατθίδος, τῆ 'Ατθίδι, τῆν 'Ατθίδα ὃ 'Ατθίς, πού σάν και σένα ἄλλη 'Ατθίδα, φεῦ, δέν εἶδα. Αἱ ἄτθίδες, τῶν 'Ατθίδων, ταῖς 'Ατθίσι, τὰς 'Ατθίδας και ἀποκαλῶ ἄτθίδας και κυρίας και δεσποινίδας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί νά σοῦ πῶ Γιάγκο, ἀρχίζω νά παραρῶνω τῆν ἀθηναίολογισία σου. Ἀρχίζω νά φαντάζομαι ὅτι εἶσαι κ ρ υ π τ ὄ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τί κρυπτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κρυπτο-ἀθηναῖος. Συμᾶσαι και στίχους του Μωραϊτίνη πού τούς ἔχω ξεχάσει ἐγώ. Τό κωμικό στήν ἱστορία τῶν λευκωμάτων ήτανε ὅτι διέθεταν και ὅχι λίγοι ἄνδρες λευκώματα στά ὅποια γράφανε μόνο γυναῖκες. Ἐνα τέτοιο λευκωμα εἶχε και ὁ μακαρίτης Τάκης Δαραλέξης, ὁ κοσμικός τύπος τῶν ἀθηναϊκῶν σαλονιῶν και κοσμικογράφος στίς ἐφημερίδες... Συμᾶμαι ἕνα τετράστιχο πού του εἶχε γράψει μιᾶ ἀπό τίς κομψότερες ἀθηναῖες τῆς ἐποχῆς του : Νά τῶν σαλονιῶν ὁ λέων - ὁ κομψῶς ἐνδεδυμένος πλην ἐρωτικῶς παλαίων - εἶναι πάντα νικημένος, ὁ κατημένος, ὁ κατημένος !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὁ Τάκης ὁ Δαραλέξης. Τόν θυμᾶμαι κι' ἐγώ πολύ καλᾶ. Ψηλός, εὐθυτενής στα ὀδόντα του χρόνια, μέ τό αἰώνιο μπαστοθνι του μέ τίς ἀσημένια λαβή και τό μονύελο στό μάτι... Μονύελο μέ κορδέλλα μαρρη ὅπως συνηθιζότανε στά 1890. Πάθος του ήτανε τό μενουέττο. Μόνο μενουέττο ἤθελε νά χορεύσῃ και δέν εἶχε ποτέ του δεχτεῖ νά παντρευτῆ γιατί δέν εἶχε βρεῖ νύφη πού νά ἤξερε νά χορεύῃ μενουέττο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάγκο. Αὐτός ήτανε ὁ Τάκης Δαραλέξης, ὁ κοσμικογράφος τῶν ἐφημερίδων και ὁ κοσμικώτερος τύπος τῆς παλιᾶς Ἀθήνας. Εἶχε φανατικό μῖσος γιά κάθε νεωτερισμό. Σκέφου ὅτι δέν ἤθελε

στό σπίτι του, ούτε φυγετο κόν. Προτιμούσε τό παλαιό σύστημα
 μέ τό κρεμμένο φανάρι μέ τά τρόφιμα... Κατοικούσε σέ ένα
 παμπάλαιο σπίτι κοντά στά 'Εξάρχεια πού τό έθερμαινε μέ μαγιάλι
 καί μ' ένα τζάκι στο γραφεύο του... Καλοριφέρ ; Ούτε νά τό ακού-
 ση δέν έννοούσε. Καί όταν ήτανε κάπως στό κέφι του, τραγουδούσε
 πάντα τήν Κικλή καί τήν Κοκώ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Πού τό θυμήθηκες αυτό τό τραγουδι ; Μά βέβαια άφοσ μιλάμε για
 τόν Δαραλέξη, τό μόνο τραγουδι πού θά έταίριαζε στην περίσταση
 είναι ή Κικλή μέ τήν Κοκώ. "Ας τό ακούσωμε λοιπόν από τήν φίλη
 μας τήν Κλειώ.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ

(μέ συνοδεία πιάνου)

Μπαίνω σ' ένα περιβόλι
 βλέπω μιά μικρή ξανθή
 τήν ρωτώ για τ' όνομά της
 καί μ' έ λέει τήν λέν Κικλή...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγουδι)

ΓΙΑΝΝ. ΥΚΑΚΗΣ

'Η Κικλή καί ή Κοκώ. Ξέρεις τί μου θυμίσεσ Γιαγίνο μ' αυτήν τήν
 πόλιν τοσ 1900 ; Μιά όλόκληρη περασμένη έποχή. Ξέρεις ότι δυό
 γεννεές τουλάχιστον έγαλουχήθησαν μ' αυτό τό τραγουδι. Καί μά-
 λιστα σέ χίλιες δυό παραλλαγές στίχων. 'Ακόμη καί στά καφέ
 σαντάν, τά καφωδέτα όπως τά είχανε μεταφράσει οι παλαιότεροι
 'Αθηναίοι, κάθε ξένη σαντέζα για να 'χη έπιτυχία τραγουδούσε
 μέ τό ρεπερτόριό της καί τήν Κικλή μέ τήν Κοκώ μ' σπασμένα έλ-
 ληνικά για να γίνεται, πιο κωμικό τό τραγουδι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Μέ τήν Κικλή καί τήν Κοκώ, ξεχάσαμε τά λευώματα της παληάς
 'Αθήνας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Δέν τά ξεχάσαμε, απλώς κάναμε ένα μικρό διάλειμμα. Σέ άρκετά
 παληά άθηναϊκά σπίτια θά υπάρχει άσφαλώς σέ κάποιο σκονισμένο
 συρτάρι, ένα παλαιό λεύωμα πού θ' άνηκε στην γιαγιά σου της
 οίκογενείας. Καί θά σοσ φανή παράξενο αν σοσ πω Γιαγίνο μου
 ότι δέν είναι πολός καιρός πού είδα ένα τέτοιο λεύωμα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σοβαρά ; Είδες τέτοιο λεύκωμα ; Πώς ήτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σωστό αρχαιολογικό κειμήλιο. Δεμένο πολυτελέστατα μέ κόκκινο μαροκινό δέρμα, μέ σελίδες κιτριλισμένες, γράμματα μέ μελάνι λιλά, ξεθωριασμένα σχεδόν, μά υπογραφές διάσημες καί ιστορικές. 'Η κυρία πού μου τό 'δειξε μου εἶπε ὅτι ἀνήκει στήν γιαγιά τηςπού τήν ἔλεγαν 'Ελπίδα. Καί ἀντέγραφα δυό τρεῖς ἀφιερώσεις πού σου τίς ἔφερα γιά νά τίς διαβάσης. 'Η μία ἔχει τήν ὑπογραφή τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ. Διάβασέ την :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τοῦ Βιζυηνοῦ, τοῦ ποιητοῦ πού πέθανε τρελλός σέ φρενοκομεῖο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Διάβασέ την ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Διαβάζει) Ὡ γλυκυτάτη μου 'Ελπίς
μέ ὄσα λόγια κι' ἔν μου πῆς
'Ελπίς, ἀγαπητή μου
ἔχω σαφῶς ἀντιληφτεῖ
ὠραία κόρη, ζηλευτή
ὅτι κι' ἔν σ' ἔχω ἐρωτευτεῖ
σέν εἶσαι 'Ε λ π ί σ δική μου.

'Ωραιότατο εἶναι. Καί ἀποτελεῖ μιά ὁμολογία τοῦ ποιητοῦ πώς ήτανε ἐρωτευμένος μ' αὐτήν τήν κοπέλλα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι πρέπει νά ξέρης ὅτι αὐτό ήτανε τό συνηθέστερο κόλπο γιά μιά ἐρωτική ἐπιδήλωση τήν ἐποχή ἐκείνη. Ὁ νέος πού εἶχε ἀγαπήσει μιά κόρη, δέν τολμοῦσε νά τῆς τό φανερώση. Τῆς τό γραφε λοιπόν... κι' ἔν τυχόν ἡ ἀθηναία κόρη εἶχε λεύκωμα, εὔρισκε τήν εὐκαιρία νά τῆς τό γράψη στό ἴδιο της τό λεύκωμα, ὅπως ὁ Βιζυηνός στήν περίπτωσι αὐτή. Ὁ μακαρίτης ὁ Δημήτριος Καμπούρογλου, μου ἔλεγε κάποτε ὅτι ἔχει γράφει ἀφιερώσεις σέ τόσα λευκώματα δεσποινίδων στά νειῶτα του, ὥστε ἔν τυχόν τοῦ δίνανε μιά δραχμή γιά κάθε στίχο, θά εἶχε μιά πολυκατοικία. Ἀπ' ὄλους ὅμως αὐτοῦς τοῦς στίχους, δέν θυμώτανε παρά μιά μόνο ἀφιέρωσι σέ κάποια δεσποινίδα Τριανταφυλλάκου, ~~πῆς~~ ~~τοῦ ποιητοῦ ποιητοῦ~~ καί μου τήν ἔγραφε. Διάβασέ την πάλι ἐσύ Γιάννο.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει) Ξριανταφυλλάκι ζηλευτόν
 Ξριανταφυλλάκιου κόρη
 οειάξη δεκαεπτά έτων
 οτάσου αν είναι δυνατόν
 έκει και μή προχώρει.
 "Ονειρα ώρατα πρό πολλοῦ
 για σέ ή καρδιά μου πλάθει
 μ'αν μέ κοιτάς αφ' ύψηλοῦ,
 τά πέταλά σου δόσ'τα άλλοῦ
 κι'έγώ κρατώ τό αγιάθι...
- ΄φραιότατο είναι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί έχει μία ιδιαίτερη σημασία σ'έκεινον τόν στίχο : "Αν
 μέ κοιτάς αφ' ύψηλοῦ... Νά λάβης ύπ' ύψι σου ότι ό Καμπούρο-
 γλου ήτανε πολύ κοντός, σαν νάνος σχεδόν κι'έκείνη είχε
 μία ώραία ψηλή κορμοστασιά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ενας δλόκληρος κόσμος αντιπροσωπεύεται σ'αυτά τά λευιώματα
 τής ρομαντικής έποχής. "Ενας δλόκληρος κόσμος, μία έποχή,
 που έσβησε μέ τό πέρασμα του χρόνου...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εσβησε κυρίως μέ τήν χειραφέτησι τής γυναίκας Γιάγκο. Καί
 αν θέλωμε νά βάλωμε ένα χρονολογικό σταθμό στήν ρομαντική
 έποχή τής γυναίκας γενικά, θά πάρωμε ένα τραγουδι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τραγουδι ; Τραγουδι για χρονολογικό σταθμό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, τό περίφημο τραγουδι έπιθεωρήσεως : "Η Νέα Γυναίκα...
 "Ητανε βέβαια μία σάτυρα για τήν γυναικεία χειραφέτησι και τό
 είχετραγουδήσει στήν έπιθεώρησι " Παναθήναια " του 1908, έδω
 κι'έξηντα δύο χρόνια, ή άλησμόνητη Μαρίνα Κοτοπούλη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα θά τό επαναλάβη ή φίλη μας Κλειώ Δενάρδου για νά
 τό θυμηθοῦν αρκετές γκριζομάλλες άθηναίες...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Κάτω τά βέλλα - και τά ναπέλλα
 και ή νουρίς και τά φρουφροῦ και τά
 μωρά...
- Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο μου, ώραία ή παληά ρομαντική έποχή, μά ή ῥα μας πέρασε.
 "Ας ξεπεζέψωμε λοιπόν -από τούς Πηγάσους και ἄς σταμα-
 τήσωμε...